Arctic International Oy (2187956-0)
Salmelantie 43 E 2
88600 Sotkamo

LAUSUNTO

13.11.2024

Maa- ja metsätalousvaliokunta

HE 169/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 § :n muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto luonnonmarjan poimijoiden maahantulosta.

Taustaksi: Haluamme tuoda esiin, että Suomeen tulleista poimijoista vuosien aikana on suurin osa erittäin tyytyväisiä ja he ovat päässeet hyville ansioille. On hyvin tärkeää, että uusilla lainsäädännöillä turvataan poimijoiden ansiot, jotka ovat aikaisemminkin pärjänneet kiitettävästi. Lainsäädännöllä on turvattava myös huonosti pärjäävien poimijoiden asema.

On myös varmistettava, että Suomeen ei synny kahta erilaista marjamarkkinaa, missä toisessa poimijat ovat työsuhteessa ja toisessa poimijat poimivat verovapaasti marjoja. Tämä on kilpailullisesti erittäin haastavaa sekä luo ison riskin harmaaseen, joka vääristää kilpailua.

Ongelmana on myös se, että työsuhteessa oleva luonnonmarjan poimija voi vapaa-aikanaan poimia marjoja. Tämä aiheuttaa marjayritykselle erittäin haastavan tilanteen, missä poimija kertoo, ettei ole löytänyt päivällä marjoja, mutta illalla vapaa-aikanaan onkin löytänyt marjaa ja myy ne verovapaasti kolmansille osapuolille.
Haluamme korostaa, että myös yritysten oikeusturvaa on huomioitava lainsäädännöllä.

4.2.3

On otettava huomioon, kuinka tämän tulkinnan voi tehdä etukäteen. Kumpaa toimintaa poiminta on, ja selkeyttää vapaa ajan poiminnan merkitystä työsuhteisille poimijoille.

Yritys voi joutua vilpittömällä mielellä tehdyllä tulkinnalla kohtuuttomaan tilanteeseen, mikäli viranomaiset jälkikäteen tulkitsevat toiminannan esimerkiksi työsuhteiseksi, vaikka yritys on tehnyt toimintaa marjalain pohjalta.
Ottaen aikaisempien vuosien viranomaistoiminnan tulkinnat huomioon, ei voida näin haasteellista tulkintaa jättää epävarmaksi ja laittaa yritystä tietoisesti lainsuojattomaan asemaan.

4.2.4.1

On selvää, että kokonaisvaltaisesti kotimaisista marjoista tehtyjen tuotteiden hinnat nousevat, koska poiminnan sivukulut tulevat nostamaan raaka-aineen hintaa. Tässä on suuri riski, että ulkomaalaiset marjat valtaavat markkinat.

4.2.4.2

Työsuhdemalli tulee lisäämään yritysten hallinnollista taakkaa sekä kustannuksia huomattavasti. On huomioitava, että yritysten jo ennalta huono kannattavuus voi kustannusten myötä olla kohtalokasta, koska on todennäköistä, että lisääntyviä kustannuksia ei voida lisätä suoraan hintoihin.

4.2.4.3

On korostetusti huomioitava, että poimijat ovat Suomessa reilusti alle 90 vuorokautta. Tämä työsuhde malli selkeästi heikentää niiden poimijoiden ansiota, jotka poimivat keskivertoisesti tai paremmin.
Ottaen huomioon viimeiseltä kahdeksalta vuodelta ilman työsuhdetta olevien poimijoiden nettoansiot verrattuna työsuhteisten poimijoiden arviolaskelmaan on selvää, että poimijoiden nettoansiot tippuvat runsaasti.
Tämä saattaa aiheuttaa, että poimijoiden kiinnostus luonnonmarjapoimintaa kohtaan Suomessa vähenee ja työvoiman saatavuuteen voi tulla haasteita.
Kyselyissä Suomessa kauan olleilta poimijoilta suurin osa on pitänyt Suomen marjalakiin perustuvassa mallia parempana verrattuna Ruotsin työsuhdemalliin.

5.1.3

Mikäli marjalakiin tehtäviä muutoksia ei pidetä parhaana mahdollisena vaihtoehtona, on selvää, että kausityöviisumi on parempi vaihtoehto, kuin työntekijän oleskelulupa. Lyhyen työsuhteen vuoksi hakemusprosessi on raskas ja aiheuttaa varsin kohtuuttoman lisäkustannuksen poimijalle.

Kunnioittaen

Janne Naapanki
janne.naapanki@arcticgroup.fi